Waqyi misriyyat

. Waqyi misriyyat. 1836-07-20.

نمره ٦٠٥

طبعت فی مطبعة دیوان الوقایع المصریه فی یوم الاربعا

المبارك سادس شهر ربیع الاخر سنة ١٢٥٣

وقايع مصريه

ميزان هوا مصر

ر	ايام	صباح	ظهر	عصر	مغرب	عشا
		ح	ح	ح	ح	ح
٥	ح	٢٢	٢٣	٢٤	٢٣	٢٢

معلوم اولدیغی وجهله خدیو اعظم داورا کرم افندمز حضرتلری مدت مدیده دنبرو اقالیم مصریه ده مکاتب کثیره احداث ایتمش و مکاتب مذکوره اقتضای حاله کوره تدریجی کشاد و ترتیب اولنمش و بو ملابسه ایله بر مرکزه ربط اولنه میوب و ضبط و ربط امورلری و نظامات سائره لری دخی بر سیاق اوزره ترتیب اولنه مامش اولمغین مشار الیه افندمز اشبو نظامسزلغك ناشایان ایدوکنی جمله دن اقدم درخاطر ایدوب خصوصات مذکوره یی برطرف ایتمك ایچون کافه مدارس و مکاتبك اداره و نظارتنی شورای مدارس عنوانیله معنون بر مجلسك عهده سنه احاله بر له مدارسی بر سیاق اوزره تنظیم ایتمکه و تحصیل اولنه جق علوم متنوعه نك لایق و لازمی وجهله تدریس اولنمرینه و ضبط و ربطلرینه و افاته وقت اولنمقسزین مدت محدوده ده کسب مهارت ایتمرینه و قانوننامه لرك حرف بحرف اجرا اولنمرینه دقت ایلمکه مامور بیورلمشلردر امدی شورای مذکوره احداثیله خدیو اعظم افندمز حضرتلری مصر نادرة العصرده تربیهٔ عامه دیوانی کشاد ایتمش اولیورکه چند سنه اقدم فقط جوامع قرینده بعض مکتبلری اولان مملکتده علوم و فنونی نشر و دائرهٔ تربیه و تمدنی توسیع ایده جکدر اشبو مادهٔ عجیبه مشار الیه افندمزك سلفلری مدتنده درکار اولان مصرلولرك احوالنه نظرا ممالك متأدبه و متمدنه نك استغراب و تحیرلرینی موجب و فی الواقع بلاد شرق اردولرنده بسلنمش و اختلالات ملیه و دولیه اثناسنده درجهٔ علیایه صعود ایتمش و اختلالات مذکوره حسبیله طول عمرنده فکرا و جسما چالشمغه مجبور اولمش و کندوسی اقرار ایتدیکی وجهله قرق یاشندن صکره تحصیل قرائت و کتابته بدا ایتمش بر ذات مکارم صفاتك قوهٔ تعلم و تربیتی فهم ایدوب کرك حوزهٔ حکومتنده بولنان اهالینك اسایش و تمدنی و کرك کندو قوتی تزایدی ایچون تربیه یی الت اتخاذ ایتمسی تعجب و تحسینی مستوجبدر

اشبو ترتیبات جدیده یه دائر شرفسنوح ایدن امر عالینك مضمون منیفی منطوقنجه اقالیم مصریه نك کافهٔ مکاتبی بر شورای عالی مدارسك تحت نظارتنده اولوب شورای مذکوره نك ریاست و نظارتنی فرانسه ده تحصیل هنر و معارف ایتمش اولان مجلس ملکیهٔ مصریه ناظری مختار بك افندی حضرتلرینك عهدهٔ استیهالنه احاله بیورلمش و مدارس اوچ قسمه منقسم اولمغین قسم اول اولان مدارس خصوصیه دن مقصد مصالح متنوعهٔ عسکریه یه و ملکیه یه یرار و مصلحتکذار اشخاص یتشدیرمك و قسم ثانی اولان مدارس تجهیزیه دن مرام مبتدیان مدرسه لرندن چیقان تلامیذك معلوماتنی توسیع و تکثیر بر له خصوصیه مدرسه لرینه کیرمکه تهیه ایتمك و قسم ثالث اولان مبتدیان مدرسه لرندن مراد تجهیزیه مدرسه لرینه تلامیذ یتشدیرمك و بلاد و عباد بیننده نشر مبادیء علوم ایتمکدر مدارس خصوصیه اثیده مسطور مدرسه لر اولوب السنه مدرسه سی فرانسز لساندن عربی و ترکی لسانلرینه نقل و افاده یه مقتدر مترجم ایله سائر خصوصیه مدرسه لر ایچون لسان فرانساویه اشنا تلامیذ یتشدیرمك ایچوندر و مدرسهٔ مذکوره ده یوز اللی نفر تلامیذ جمع اولنمشدر و علوم حکمت طبیعیه و ریاضیه تحصیلیچون اولان مهندسخانهٔ خدیویه ده ایکیوز یکرمی بش و طوبجی مدرسه سنده اوچیوز تلامیذ و سواری مدرسه سنده اوچ اورطه و پیاده مدرسه سنده بر اورطه و طب بشری مدرسه سنده اوچیوز و طب بیطری مدرسه سنده یوز یکرمی تلامیذ موجوددر و بری مصرده و دیکری اسکندریه ده اوله رق ایکی تجهیزیه مدرسه سی اولوب محروسه ده بولنان مدرسه ده بیك بشیوز و اسکندریه ده اولانده بشیوز تلامیذ موجود اولمغین عربی و ترکی و فارسی لسانلریله علم حساب و مبادیء جبر و هندسه و تاریخ عمومی و جغرافیه و حسن خط ایله رسم تحصیل ایده جکلردر و بتون بلاد مصریه ایچون اللی عدد مبتدیان مدرسه لری احداث اولنمش اولمغین دردی محروسهٔ مصرده و بری محمیهٔ اسکندریه ده واقع اولوب هر بری ایکیوز تلمیذی مشتملدر و قرق بشی بهر نده یوز تلمیذ بولنمق اوزره اقالیمده اولان بنادرده متوقعدر و اشبو مبتدیان مدرسه لرنده تلامیذ قرائت و کتابتی و مبادیء نحو و صرفی و علم حسابدن اصول اربعه یی تحصیل ایده جکلر و فرمان عالی ایله هر بر نوع مدرسه نك مفروشاتی و تلامیذك ملبوسات و مأکولاتلریله ماهیه لری بر سیاق اوزره ترتیب اولنمش اولمغله تلامیذك بر فرقه دن دیکر فرقه یه تجدکارنده و بر مدرسه دن دیکر مدرسه یه مرورلرنده ماهیه لری ترقی بولور و مذکور مبتدیان مدرسه لرندن بشقه وقف اولنمش و اهالی طرفندن تأسیس قلنمش برچوق مدرسه لر دخی وار در امدی بلاد مصریه وحشتله موصوف قرون متعدده دنبرو خراب اولمشیکن شمدی مأکولات و ملبوسات و مفروشاتلریله مسکن و ماهیه لری حکومت طرفندن اولمق اوزره اونبیك چوجق تربیه اولنمقده اولوب اصول مستحسنه ایله و ترجمه اولنمش کتب معتبره قرائتیله

مما شوهد عیانا و علم لارباب الشهود بیانا ان حضرة افندینا ولی النعم و مفیض الجود و الکرم قد احدث فی اقالیم مصر مکاتب عدیده و انشاها من مدة مدیده و فتحها واحدا بعد واحد نظرا الی اقتضاء الحال و امر بترتیبها علی سبیل الاجمال و حیث لم تکن تراتیبها فی مرکزها و کانت امورها غیر مضبوطة علی سیاق واحد فی حیزها خطر بباله الشریف ان عدم تنظیمها لا یوافق و ترکها علی هذه الحالة غیر لائق فصدر امره العال بان نظارتها تحال علی مجلس یعنون بین المجالس بعنوان مجلس شوری المدارس لتجعل هذه الامور علی ناحیة و تنتظم المدارس فی سلك طریقة باهیة و یکون تدریس انواع العلوم التی تحصل علی الوجه اللائق الاتم الاکمل و یصیروا اکتساب المهارة بها فی المدة المحدوده بدون تفویت لاوقاته المعهوده و یکون اجراء العمل المقرر علی مقتضی القانوننامه المحرر فاحدث المجلس المذکور من اجل تلك الامور و لما کان الخدیوی ذو الهمة التامه قد فتح فی مصر نادرة العصر دیوانا الترتیب العامه و وضع منذ سنین بعض مکاتب بقرب الجوامع لنشر العلوم و الفنون فی المملکة التی تحت حکمه الواسع و هو لا یزال یوسع دائرة التمدن فی البلاد و یحسن التربیة للعباد و کانت هذه المادة العجیبة مستغربة عند ارباب الممالك المتادبه نظرا الی حال اهل مصر الذی کانوا علیه فی مدة سلف حضرة المشار الیه و لاسیما انه فی الواقع قد ربی فی المعسکرات التی کانت فی بلاد الشرق بسبب ما وقع بین الدول و الملل من الاختلالات ثم انه صعد الی الدرجة العلیا فی اثناء ذلك و تعلق بالاجتهاد فکرا و جسما طول عمره بحسب ما هنالك و حصل القراءة و الکتابه بعد ان بلغ الاربعین او ما ینیف کما فهم ذلك من تقریره الشریف و کان اتصاف ذاته الکریمه بهذه الصفات العظیمه مع کونه فهم قوة التعلم و التربیة و التفنن و اتخذها فی حوزة حکومته آلة للتمدن و اعتمد علیها فی تزاید قوة التادب مما یستوجب التعجب

لما جعلت مکاتب الاقالیم المصریة کافة تحت نظارة مشورة المدارس و احیلت ریاستها علی عهدة حضرة مختار بیك الذی حصل انواع العلوم و الفنون فی بلاد فرانسا و صار هنا ناظرا علی مجلس المشورة الملکیه و کان هذا بمقتضی الامر العالی المشتمل علی هذه الترتیبات الجدیده انقسمت المدارس المذکوره الی ثلاثة اقسام القسم الاول المدارس الخصوصیه و المراد منها انما هو الحاق ذوی شطارة بالمصالح المتنوعة عسکریة کانت او ملکیة القسم الثانی المدارس التجهیزیه و المراد منها انما هو توسیع معلومات التلامیذ الذین یخرجون من مدارس المبتدئین و تهیئتهم للدخول فی المدارس الخصوصیه القسم الثالث مدارس المبتدئین و المراد منها انما هو الحاق التلامیذ بالمدارس التجهیزیه و نشر مبادی العلوم فی العباد و البلاد ثم ان المدارس الخصوصیه هی المدارس الاتی ذکرها و اما مدرسة الالسنة فالمراد منها انما هو وجود مترجمین مقتدرین علی النقل من اللسان الفرنساوی الی اللسان العربی او الترکی و الحاق الاشخاص العارفین منهم بالمدارس الخصوصیه و قد جمع فی المدرسة المذکوره مائة و خمسون تلمیذا و جمع فی مهندسخانة الخدیوی مائتان و خمسة و عشرون تلمیذا لتحصیل الحکمة و العلوم الطبیعیة و الریاضیه و جمع فی مدرسة الطبجیه ثلاثمائة تلمیذ و فی مدرسة الفرسان ثلاث ارط و فی مدرسة المشاة ارطة واحدة و وضع فی مدرسة الطب البشری ثلاثمائة تلمیذ و فی مدرسة الطب البیطری مائة و عشرون تلمیذا و عمل من قسم المدارس التجهیزیه مدرستان احداهما فی مصر و الاخری فی الاسکندریه و وضع فی المدرسة الکائنه بمصر الف و خمسمائة تلمیذ و فی المدرسة التی فی الاسکندریه خمسمائة تلمیذ یحصلون لسان العربی و الترکی و الفارسی و علم الحساب و الجبر و المقابله و الهندسه و التاریخ و الجغرافیا و الخط و الرسم و احدث فی البلاد المصریه خمسون مدرسه للمبتدئین اربع فی مصر و واحدة فی الاسکندریه و وضع فی کل منهن مائتا تلمیذ و اما البقیة و هی خمس و اربعون مدرسة فنشاآت فی البنادر و وضع فی کل واحدة منهن مائة تلمیذ یتعلمون القراءة و الکتابه و النحو و الصرف و الاصول الاربعه من علم الحساب و رتبت مفروشات المدارس و ملبوسات التلامیذ و ماکولاتهم و شهریاتهم علی سیاق واحد فاذا انتقلت التلامیذ من مدرسة الی مدرسة اخری تزید شهریتهم علی ان مدارس المبتدئین زائده علی ما فی مصر من المکاتب و المدارس الموقوفه من طرف الاهلین التی قد اشرفت علی الخراب منذ قرون متعدده و صارت متوحشة و شرع بهذه الملابسه فی تربیة عشرة الاف تلمیذ و رتبت لوازمهم کالماکولات و نحوها من طرف الحکومه و حثوا علی قراءة الاصول المستحسنه و الکتب المعتبره و تبین انهم سیحصلون الفنون التی فی اربا شیا فشیا فعلی هذه الصوره لا یحتاج الحال الی ذکر الاختلاف الظاهر فی الافعال و الحرکات بین الحکومات السالفه و الحکومة الانفه المشاهدة الان و لا یخفی علی ارباب العقول ما یستوجبه وجود مشورة المدارس المحدثه الان فی الازمنه الاتیه من رفاهیة اهل مصر و صیرورة قوتهم فی اکمل درجه و من اجل ذلك شرع فی ترتیبها و تنظیم کیفیة و سائلها فی تاسیس الحکومة التی لا تمنع کل شیء طلبا لحیاة مصر

اوروپاده تحصیل اولنان علوم وفنونك بدربی كسب ایده جكلری مشاهده اولنه جقدر شمدیلك مصرك حكومت موجوده سیله حكومات سالفه سنك افعال وحركتلرنده دركار اولان اختلافاتی ذكرایتمكه حاجت مس ایتمز ارباب عقول شورای مدارسك احداثی ازمنهٔ آتیه ده نه درجه مصرك قوت ورفاهیتنی موجب اوله جغنی وشورای مذكوره نك ترتیبنه نه فكر ایله مباشرت اولنمش اولدیغنی ومصرك حیات بولمسیچون هر برشیی دریغ ایتمیان حكومتك تملشمسنه نه درجه لرده وسیله اوله جغنی ادراك وتمیز ایده بیلورلر

مبایعه نظارتی سابق حریر ناظری افندینك عهده سنده ایسه ده مومی الیه بارادهٔ سنیهٔ حضرت ولی النعمی حانیه مجلسی ناظری تعیین بیورلدیغندن مبایعه نظارتنه برینك تعیینی اقتضا ایتمش وكندوسنك حریر نظارتی مدتنده معاونی اولان امین افندینك نظارت مرقومه یه اهلیتی تبین ایلمش ایدوكندن نظارت مرقومه یه تعیین قلنه رق كامور قلنمشدر

لما كانت نظارة المبايعة محالة على عهدة الافندى ناظر الحرير سابقا وكان المومى اليه قد عين الان لنظارة مجلس حانيه بارادة حضرة ولى النعم لزم ان يعين للمبايعة المذكوره شخص يكون مقتدرا واذ تبين ان امين افندى الذى كان معاونا للمومى اليه بمدة نظارة الحرير فيه قابلية لنظارة المبايعة عين لها وادخل عليه السرور بذلك

علی كاشف نام كمسنه ضرورت حالندن بحثله مقدار كافی معاش تخصیص اولنمسنی باعرضحال خاكپای حضرت ولی نعمتدن استدعا ایتمش وبو مقوله بیكسان حقلرنده زلال احسان خدیوانه دائمی الجریان اولمش ایدوكندن روزنامجه ده مرقومك امثالنه نه مقدار معاش تخصیص اولنه كلمش ایسه قید بنه بعد المراجعه مرقومه دخی اول وجهله معاش تخصیص اولنمسنه امرنامهٔ سنیه اصدار وامثالی مثللو معاش تخصیصیله مرقوم وایه دارمسار قلنمشدر

ان شخصا اسمه على كاشف قدم عرضا الاعتاب حضرة الخديوى يذكر فيه اضطراره وبؤس حاله ويطلب من المراحم ان يخصص له معيشة كافيه وحيث ان زلال احسان ولى النعم دائم الجريان فى حق امثال هذا الرجل ممن ليس لهم احد صدر الامر العالى بالكشف عن المقدار المخصص لامثاله فى الرزنامه لتخصص له معيشة على ذلك الوجه فكشف وخصصت له المعيشه اسوة امثاله

سنار جزیره سی حوالیسنده بولنان عربان مشایخنه بهرسنه اكسا واعطا بیوریله كلان اشیای متنوعه نك اسرا اولنمسنی ممالك سودانیه حكمداری حضرتلری اشعار وایما ایتمش اولدقلرندن اشیای مطلوبه امتعه خزینه سندن كوندرلمسی اقتضا ایتمكله حكمدار مومی الیه حضرتلرینك محروسه ده اولان وكیللرینه اعطا اولنمسی مفتاحی داوری اغایه اشعار اولنمش ووصوللرنده اسلوب سابق اوزره مشایخ مرقومه یه اكسا واعطا ایتملری طرفنه یازلمشدر

قد اخبر حضرة الباشا حكمدار الممالك السودانيه ان الاشيا التى تصرف الى مشايخ العربان الذين فى نواحى جزيرة سنار قد آن وقت ارسالها ولما كانت هذه الاشيا المطلوبه انما ترسل اليه من خزينة الامتعه حرر اشعار الى حضرة انختار اغاسى جناب الداورى بان يصرفها الى وكيل حضرة الحكمدار المومى اليه الذى فى المحروسه وحرر اشعار الى حضرة الحكمدار بانه عند وصولها اليه يكسو بها المشايخ المذكورين

بولاق غلال شونه سنه ناظر تعیین قلنان محمود افندی متعیش اولدیغی ماهیه سنك عدم ایفاسندن بحثله ماهیه مرتبه سنه ضم وعلاوه قلنه رق اقرانی مثللو وسعت معاشه مظهریتنی استدعا ایتمش اولدیغندن استدعاسنه مساعده بیوریله رق رهین مسار قلنمش وخدمت مأموره سنده رضاجویانه حركت ایتدیكی تقدیرجه دها زیاده مظهر التفات ولی النعمی اوله جغی كندوسنه بلدرلمشدر

لما كانت شهريه محمود افندى الذى جعل ناظرا على شونة الغلال الكائنه فى بولاق غير كافية له وطلب ان يزاد له فيها شئ ليصير مثل اقرانه ويحظى بسعة معاشه سوعد فيما طلبه واستدعى به وادخل عليه السرور بالوجه المذكور ووعد بانه اذا تحرك فى خدمته المأمور بها على مقتضى الصداقه وسعى فى تحصيل الرضى يدخل عليه السرور ايضا باكثر من هذا

قبلی فابرقه لرینك عموم ناظری حبشی افندی فابرقه لر اشغالنده استخدام ایتمك اوزره درایتكار برمعاونك ویرلمسنی اشعار ایتمش وفابرقه های مذكوره متفرق اولوب ایشه یرار برمعاونك ویرلمسی مصلحتك رواجنی موجب اوله جغی دركار ایدوكندن طبق اشعار اولندیغی اوزره كاركذار برمعاونك تداركیله ناظر مومی الیه طرفنه تسیار ایلمسیچون فابرقه لر مفتشی افندی حضرتلرینه خلاصه اصدار قلنمشدر

قد طلب حبشى افندى ناظر فبريقات الوجه القبلى عموما ان يعطى معاونا ذا درايه ليستخدمه فى اشغال الفبريقات ولما كان استخدام المعاون الصالح للاشغال موجبا لرواج المصلحه حيث كانت الفبريقات المذكوره متعدده حرر اشعار الى حضرة الافندى مفتش الفبريقات بان يحضر معاونا مستعدا عارفا بالاشغال ويرسله الى الناظر المومى اليه حسب استدعائه

غربیه وشرقیه مدیریتلری ایكیشر مدیریته تقسیم اولندیغندن وقلیوبیه مدیریتنك اراضیسی دخی واسع ایدوكندن موجود اولان مهندسلردن بشقه بر نفر مهندسك تعیینی ترویج مصلحتی موجب اولدیغنی باش مهندس لینان افندی عرض ایتمش ومرقومك افاده سی مصلحت میرینك حسن سلوكنی مستوجب اولدیغی تیقن اولنمش اولدیغندن اشعاری كبی اجرا ایتمسی خصوصی طرفنه امر واراده بیورلمشدر

لما كان كل من اقليم الغربية والشرقيه قد انقسمت ادارته الى قسمين وكان اقليم القليوبيه متسعا عرض لينان افندى رئيس المهندسين ان تعيين مهندس زيادة على المهندسين الموجودين فيه موجب لرواج المصلحة وحيث تبين مما افاده الافندى المذكور ان تعيين المهندس المطلوب مقتضى لحسن سلوك المصلحه حرر اليه اشعار بان يعين شخصا على الوجه الذى انهاه

نصف اول اقالیم وسطاده كائن لاهون قنطره سی جوارنده اولان كوم لایقیله تحت اولندیغی تقدیرجه اوچیوز اوتوز وكسور ملیون طوغله بولنه جغی وبرای تجربه برمقداریری تحت اولندقده مرمر دیركار ایله مرمر كرسیلر وكرج یاقق ایچون خیلی طاشلر ظهور ایتدیكی وكوم مذكورك تحت اولنمسیچون ایكی بیك قدر عمله نك اقتضاسی اولدیغی بو خصوصلرك تحریسنه مأمور احمد افندی طرفندن عرض اولنمش ایسه ده اوقدر طوغله نك حصوله كله جكی مجهول برشی ایدوكندن قضیه لایقیله اكلاشیلوب اولوقت اقتضاسی قدر عمله تداركنه صورت ویرلمك ایجاب ایده جكندن مهندسلر تعیینیله كیفیتك ظاهره اخراجی واشعار اولندیغی كبی طوغله چیقاجغی ملحوظ ایسه اقتضاسنه صورت ویرلمك اوزره كیفیتی مجلس ملكیه یه بلدرملری وبولنان مرمر دیركار له مرمر كرسیلرك مقدار یله اشغال میریه یه یارایوب یارامیه جغنی عرض ایتملری خصوصلری كیده جك مهندسلره افاده اولنمسی باش مهندس افندی یه تنبیه اولنمش ومهندسلر وارد قده كندولرینه ایجاب ایدن معاونت ومظاهرتك اجراسی خصوصی دخی مدیریت مذكوره مدیری حضرتلرینه اشعار قلنمشدر

قد عرض ان الكوم الذى بجوار قنطرة اللاهون الكائنه فى النصف الاول من الاقاليم الوسطى اذا بحث فيه بالوجه اللائق يخرج منه نحو ثلاثمائه وثلاثين مليونا من قوالب الطوب وانه قد بحث فى محل منه للاختبار فوجد فيه اعمدة وكراسى من الرخام وظهر فيه كثير من الاحجار التى تحرق للجير واذا خبر بذلك احمد افندى المأمور بتحرى هذه الامور وانهى انه يلزم له نحو الفى شخص من العمله وكان حصول المقدار المذكور من الطوب مجهولا لزم ان تفهم القضيه على ما ينبغى اولا ثم تستحسن صورة لاحضار ما يلزم لذلك من العمله ومن اجل ذلك نبه على رئيس المهندسين بان يعين منهم جماعة لاظهار هذه الكيفية واذا تبين لهم ان هذا الكوم يخرج منه طوب على الوجه المذكور ينهون امره الى مجلس المشورة الملكيه لتستحسن له حينئذ صورة ويخبرون بحقيقة تلك الاعمده الموجودة والكراسى وهل هى تنفع للاشغال الميريه اولا وحرر اشعار الى حضرة مدير تلك الناحية بانه عند وصول المهندسين الى طرفه يبادر الى اجراء المعاونه لهم بما يلزم

پیاس نام بلده ده اولان تیمورخانه یه برقنطارایله برقنطارجینك وحسابا تیچون برنفر كاتبك لزومی اولدیغی خاكپای حضرت سرعسكری یه عرض اولنمش اولدیغنه مبنی اولبجه ترتیب ایدلمسنی امر باش معاون جناب خدیوی بك افندی حضرتلرینه امرنامه سامئ حضرت سرعسكری شرفصدور بیورلمش وارادۀ بیورلدیغی اوزره قنطارایله قنطارجینك وكاتبك ترتیب اولنمسی مجلس ملكیه یه بلدرلمش ایدوكندن ارادۀ حضرت سرعسكری اوزره ترتیب اولنه رق محل مأموره لرینه تسریب قلنمشلردر

قدعرض لاعتاب حضرة رئيس العسكران التيمورخانه التى فى بياس يلزم لها قبان وقبانى وكاتب لحسابا تها فصدر امره الكريم خطابا بالحضرة البيك رئيس معاونى ولى النعم بان يرتب للتيمورخانة المذكوره هذه اللوازم فكتب حضرة البيك الموهى اليه الى مجلس المشورة الملكيه بترتيب كل من الكاتب والقبان والقبانى على موجب الامر السامى ومن اجل ذلك رتب من ذكروا وارسلوا الى محل عملهم

دیوان معاونت داوریده خدمت كتابتده مستخدم اولان عارف افندی مقدما معاونت رجالنه رتبه تخصیصنده صاغقول اغالق وتوفیق افندی یوزباشیلق رتبه لرینی احراز ایتمشلر ایدی موهی الیه عارف افندی قابلیت خداداد واستعداد مادرزادی اقتضاسی تحصیل كتابته موفق واوجهتله ترقی رتبه یه مستحق اولدیغی نزد ولی نعمتده تحقق ایتدیكندن شق ثانیلك بیكباشیلغی رتبۀ رفیعه سی احسانیله خندان وتوفیق افندی دخی استعدادذاتیه وحسن تربیه سی لازمه سنجه التفاته شایان كوریله رك شق اول صاغقول اغالغی رتبه سی عنایتیله شادان بیورلمشدر

لماخصصت الرتب للافنديه المستخدمين فى خدمة الكتابه بديوان المعاونه وتبين لدى حضرة افنديناولى النعم ان عارف افندى الذى احرزرتبة الصاغقول اغاسى وان توفيق افندى الذى اعطى رتبة اليوزباشى عند التخصيص كلاهما يستحق ترقية رتبته بمقتضى مافيه من القابلية الوهبيه حيث انهما صاراموفقين لتحصيل الكتابة على ما ينبغى ادخل السرور على عارف افندى بالرتبة الرفيعه التى هى رتبة البيكباشى الثانى واحسن الى توفيق افندى برتبة الصاغقول اغاسى الاول

تحصیل فنون مقتضیه ضمننده اوروپایه كوندرلمش اولان محمد مظهر ومصطفی بهجت ومحمد بیومی نام افندیلر پارسده اوج سنه اقامتله تجهیزیه مدرسه لرنده لسان وجغرافیه ومبادئ حساب هندسه وفن تاریخ ورسم تحصیلیله مشغول اولوب صكره مدارس قرالیه نامیله بنام اولان مدارسده دخی علوم ریاضیه ومیاه مهندسلكی تحصیلیله اشتغال ایدرك بالامتحان اقول بولتقنك نامیله مشهور اولان مدرسه یه كیروب هنرومعرفت اوكرنه رك ایكی سنه عادت جاریۀ مستحسنه اوزره مشغول اولوب بتكرار امتحان اولنه رق چهرۀ بیضا ابرازینه موفق اولدقلرندن اصول مرغوبه اوزره امتحان براتلرینی بعد الاخذ فرانسه وانكلتره ده انشا اولنمش واولنمقده اولان ابنیۀ جسیمه وترع وجسور عظیمه یی سیروتماشا وعلمیه وعملیه لرینه تقویت ومتانت ویرمك ایچون فرانسه وانكلتره اقالیمنی كشت وكذار ایدرك محروسه یه كلمش وبووجهله اجتهادلری نزد مكارم وفد ولی نعمتده قرین تحسین ورهین افرین بیورلمش اولدیغندن خدمت واقعه لرینه مكافات اولمق اوزره موهی الیهمه بیكباشیلق رتبه سی احسان قلنمش وموهی الیه مظهر افندی هندسۀ میاهیه یی تحصیلدن بشقه هندسۀ حربیه یی دخی تعلم ایتمش ایدوكندن ترعه ده اولان مدرسه یه وبهجت افندی قصر عینده كائن تجهیزیه مكتبنه مدیر تعیین بیوریله رق قدرواعتبارلری ارترلمش ومحمد بیومی افندینك علوم ریاضیه یی اوقوتمغه اقتداری رونما اولدیغندن مهندسخانه یه علوم ریاضیه باش خواجه سی تعیین بیوریله رق تلطیف قلنمشدر

ان كلامن محمد مظهر ومصطفى بهجة ومحمد البيومى الذين ارسلوا الى اروبا لتحصيل الفنون اللازمة قداقاموا بباريس ثلاث سنين واشتغلوا فى المدارس التجهيزيه بتحصيل معرفة اللسان والجغرافيا ومبادى حساب الهندسه وفن التاريخ والرسم ثم انتقلوا منها الى المدارس القراليه واشتغلوا فيها بتحصيل العلوم الرياضيه وهندسة المياه ثم انتقلوا منها بعد الامتحان الى المدرسة المسماة باقول بولتقنى واشتغلوا فيها بتحصيل مالزم من الفنون والمعارف مدة سنتين على مقتضى الاصول الجاريه ثم امتحنوا فيها وابرزوا من المعارف ما ابيضت به وجوههم واخذوا بعد الامتحان سندا يشهد لهم بالمعارف على الاصول المرغوبه ثم انهم جالوا فى اقاليم فرانسا وانجلتره للتفرج على ما ينشأ فيهما من الابنية الجسيمه والترع والجسور العظيمه طلبا لتقوية علمياتهم وتمكين عملياتهم ثم جاؤا المحروسة ولما كان اجتهادهم على هذا الوجه مستحسنا لدى حضرة ولى النعم احسن الى كل منهم برتبة البيكباشى مكافاة لهم على ما كان منهم من السعى فى حسن الخدمة وحيث ان مظهر افندى الموهى اليه قد تعلم الهندسة الحربيه زيادة على ماحصله من هندسة المياه عين للمدرسة التى فى طرا وعين بهجة افندى لمكتب التجهيزيه الكائن فى قصر العينى ونصب محمد بيومى افندى رئيسا على معلمى العلوم الرياضيه فى المهندسخانه اذهو مقتدر على تعليم العلوم الرياضيه

زهره نام خاتون ضرورت حالندن بحثله روزنامچه دن معاش تخصیص اولنمسنی باعرضحال خاكپای حضرت ولی النعمیدن استدعا ایتمش وبومقوله بیكس اولوب معاش استدعا ایدنلرك استدعالرینه مساعدۀ سنیه ارزانی بیوریله كلدیكندن مرقومه یه دخی یومی معاش تخصیص اولنمشدر

امراة اسمها زهره قدمت عرضا لاعتاب حضرة الخديوى تستدعى بان يخصص لها شئ تتعيش فيه من الرزنامة بعد البحث عن حالها وحيث ان امثالها من الفقرآء اذا استدعوا بتخصيص معيشة يساعدون فيما استدعوا به سوعدت وخصصت لها المعيشه كغيرها

سركرده كان حضرت ولی النعمیدن طاغلی زاده حسین اغانك معیتنده اولان علی اغا مدت مدیده بالین بیماری یه سرنهاده اولوب افاقت بولمش ایسه ده ركوب ونزوله قدرتی قالمدیغندن اقرانی مثللو تقاعد معاشی تخصیص بیورلمسنی موهی الیه باعرضحال خاكپای حضرت خدیویدن استدعا ایتمش وامثالی مثللو معاش تخصیص اولنمق اوزره بالای عرضحاله فرمان داوری كشیده بیوریله رق روزنامچه دیوانته كوندرلمش اولدیغندن اغای مرقومه بولاق كمركندن یومی یدی غروش معاش تخصیص اولنه رق اقتضا ایدن روزنامچه سندی اعطاسیله مظهر اشفاق وكذلك سركردۀ موهی الیهك معیتنده اولان اغالردن جرمكلی عثمان اغا اختیار وایفای خدمته عدیم الاقتدار ایدوكندن اغای مرقوم مثللو اكا دخی یومی یدی غروش معاش عنایتیله زمرۀ دعاكویانه الحاق بیورلمشدر

لما كان على اغا الذى مع حسين اغا الداغلى احد رؤسا الجردات قدمرض مدة مديده ثم افاق من مرضه وصار لاطاقة له على النزول والركوب استدعى فى عرض قدمه لاعتاب حضرة الخديوى بان تخصص له معيشة كاقرانه من المتقاعدين وحيث ان العرض الذى قدمه قدرسم عليه بتخصيص المعيشه له كاقرانه وارسل الى ديوان الرزنامه خصص له سبعة قروش فى كل يوم من كمرك بولاق واعطى السند اللازم لذلك واذ كان عثمان اغا الجرمكلى احد الاغوات الذين مع رئيس الجرده الموهى اليه قد كبر سنه وصار لاقدرة له على الخدمة ايضا خصص له سبعة قروش كذلك والحق بزمرة الداعين لحضرة الخديوى الاكرم

حرمین شریفینه واول حوالیده بولنان عساكرجهادیه وسائره یه مرتب اولان غلال وارزاق سائره قناذخائرشونه سندن دوه لره تحمیل وقصیر اسكله سنه نقل وتنزیل اولنه رق ایجاب ایدن اجرتلری مدیریت خزینه سندن اصحابنه ادا وتسلیم اولنمقده ایسه ده معین اولان اجرتلرینه برمقدار ضم اولنمسنی اصحابی استدعا ایتمش ومرقوملرك بشقه ایشی اولمیوب قنادن ذخائر وارزاق نقلیله مشغول اولدقلرندن بوندن بویله اردب حسابندن صرف نظر اولنه رق قنطار حساب اولنمق وبهر قنطارینه التیشر بچق غروش تخصیص اولنوب اصحاب استدعانك استدعالرینه مساعده قلنمق اراده بیورلمش اولمقدن ناشی ترتیب اولنوب بوندن بویله اول وجهله اجرت اعطاسی مدیریت مذكوره مدیری اغا حضرتلرینه اشعار قلنمشدر

لما كانت الغلال وسائر الارزاق المرتبه لمن فى جهة الحرمين الشريفين من العساكر الجهاديه وغيرهم لاتزال تحمل على الجمال من شونة الذخائر التى فى قنا وتنقل الى مينى القصير وتصرف اجرتها اللازمه من خزينة المديريه استدعى اصحاب الجمال ان يزاد لهم على اجرتهم القديمه شئ وحيث انهم ليس لهم شغل الانقل الارزاق والذخائر من قنا الى القصير صدر الامر العالى بان يصرف النظر بعد هذا عن حساب اجرتهم بالاردب وانما تكون الاجره بحساب القنطار ويخصص لهم على كل قنطار ستة قروش ونصف قرش حتى يساعدوا فيما استدعوا به على هذا الوجه ومن اجل ذلك رتبت لهم الاجرة على مقتضى الامر وحرر اشعار الى مدير الناحية المذكوره بان يصرفها اليهم بعد هذا على ماذكر

سنار طرفلرنده بر نوع یاغلی فول حصوله کلدیکی وزیاده محصول وردیکی استخبار اولندیغنه مبنی تقاویلك اوله رق بر مقدار کتوردلمش وطعمی فندق لذتنه مشابه اولدیغی تبین ایتدیکندن شبرا اراضیسنده ایکی فدان زراعت ایتدرلمشیدی ایکی فداندن اون طقوز وثلثای اردب فول سناری حصوله کلمش اولدیغندن مدیریتلرده دخی زراعت اولنه رق تجربه ایتدرلمسی تنسیب اولنمش اولدیغندن غربیه مدیریتلرینه التی ودقهلیه مدیریتنه درت ومنوفیه مدیریتنه بش اردب کوندریله رك اکدرلمسی وباقی قلان درت وثلثای اردب فولك کما فی السابق شبرا اراضیسنه زراعت ایتدرلمسی تصویب قلنمش ایدوکندن اولوجهله اکدرلمسی خصوصی شبرا ناظری عثمان بك حضرتلریله ذکر اولنان مدیریتلرك مدیرلری حضراتنه اشعار اولنمشدر

اقالیم مصریه ده ونفس محروسه ده مجدداً اعمال وانشاسی یاخود تعمیر وترمیمی اقتضا ایدن ابنیه یه مجلس ملکیه خلاصه سیله ابنیه دیوانندن مخصوص مهندس تعیین اولنه رق ابتدای امرده کشف اولنوب مصارف قائمه سی مجلسجه کورلمك وصکره انشا وتعمیر ایچون خلاصه اصدار قلنمق اصول مجلس ملکیه دن ایسه ده مجلسده مهارتلی بر مهندس بولنه رق تقدیم اولنان قائمه لری کوزدن کچرمك واول قائمه ده زیاده ونقصان برشی کورر ایسه افاده ایتمك مصلحتنه توافق ایده جکی لایح خاطر حضرت ولی نعمت اولدیغندن اویلجه بر مهارتلی مهندسك مجلس ملکیه لرینه الحسنه فرمان بیورلمش اولمقدن ناشی مهارتکاران مهندسیندن بارودی احمد افندی یه مجلسه مداومت ایتمسی خصوصی تنبیه اولنمشدر

دمیاط پرنج مبیعی شونه سنك محتاج تعمیر اولدیغی دمیاط مجلسنه عرض اولنمش اولدیغندن اولطرفده اولان مهندسه کشف ایتدرلمش وموجود اولان بعض اصنافدن ماعدا یدی بیك طقوز یوز غروش صرفیله تعمیر اولنه جغی بیانیله تعمیرینه رخصت ویرلمسی باخلاصه شورای ملکیه یه بلدرلمش وشونهٔ مذکوره نك تعمیری اقتضا ایتمش ایدوکندن کشف ایتدرلدیکی اوزره تعمیر ایتدرلمسی وصرف اولنه جق مبلغی مدیریت خزینه سندن اعطا ایدرلك مهمات مقتضیه سنك تهیه وتدارکیله برکون اول ختامنه غیرت ایدلمسی خصوصی دقهلیه مدیری افندی حضرتلرینه اشعار اولنمشدر

بیت المال خدمتنه درسخانهٔ ملکیه افندیلرندن برنفر افندینك معاون تعیین اولنمسی اقتضا ایتمش اولدیغی عرض اولنمش اولدیغندن معاونت مذکوره یی اداره یه مقتدر برنفر افندی انتخاب اولنه رق تعیین قلنمش واقرانی مثللو ماهیه سی تخصیص اولنمشدر

دمیاطده پرنج تشغیل ناظری علی افندی کثرت اشغالندن ناشی دمیاط مجلسنه وقتیله کله مدیکندن اشغال واقعه سنه معاونت ایتمك اوزره مقتدر بر معاونك ترتیب اولنمسی دمیاط مجلسنه عرض ایتمش اولدیغندن دمیاطده سابق حریر ناظری اولان نجیب افندینك معاون ویرلمسی استیذانی حاوی مجلس مذکوره دن شورای ملکیه یه خلاصه کلمش واستیذان ایتمش اولدقلری نجیب افندینك تشغیل دیوانی معاونتنی اداره یه اقتداری اولدیغی بلندیکندن ناظر مومی الیهه معاون تخصیص اولنمسی مجلس مذکوره اربابنه اشعار اولنمشدر

حوادث شورای عسکریه

خدمت حضرت ولی نعمتده استخدام اولنمق املیله اوروپادن کلمش اولان بریه نام کسنه نك حکیمخانه ده استخدامی تنسیب اولنه رق ملازم ثانیلك رتبه سیله بشیوز غروش شهریه وملازم ثانیلره مرتب اولان تعیینك ویرلمسی موافق اصول اولدیغی شورای اطبا اربابنك انها والتماسلرندن اکلاشلمش اولدیغندن مرقوم اوالقدر ماهیه ومعین اولان تعیین ایله حکیمخانه یه معاون ویرلمشدر

قد تبين ان فى اطراف سنار فولا فيه دهنيه مع كونه كثير المحصول وطعمه مثل طعم البندق وحيث انه جيء بشيء من تقاويه وزرع به فدانان فى ارض شبرا وحصل منهما تسعة عشر اردبا وثلثا اردب من الفول استنسب ان تجرب زراعته فى بعض النواحى ايضا فارسل الى ناحية الغربيه ستة ارادب والى ناحية الدقهليه اربعة ارادب والى ناحية المنوفيه خمسة وتركت البقيه وهى الاربعه والثلثان لتزرع فى ارض شبرا التى زرع فيها سابقا ومن اجل ذلك حرر اشعار الى حضرة عثمان بيك ناظر شبرا واشعر حضرة مديرى النواحى المذكوره بان يفعلوا ما ذكر

لما كانت الابنيه الميريه التى يلزم انشاؤها فى المحروسه وما يليها من الاقاليم المصريه يخصص لها مهندس من ديوان الابنيه بمقتضى خلاصة تصدر من مجلس المشورة الملكية بالكشف عما تحتاج اليه اذ كان من الاصول ان يكشف عنها اول الامر وينظر فى قائمة مصاريفها بالمجلس وتصدر بعد ذلك خلاصة بانشاء عمارتها لاح بخاطر حضرة الخديوى ان يعين للمجلس مهندس ماهر لينظر فى قوائم المصاريف التى تقدم فان وجد فيها شيأ ناقصا او زائدا اخبر به وحيث ان هذا موافق للمصلحه صدر امره العالى بتعيين المهندس الماهر على الوجه المذكور ومن اجل ذلك نبه على احمد افندى البارودى احد المهندسين الماهرين بان يواظب على حضور مجلس المشورة الملكيه

قد عرض لمجلس دمياط ان شونة مبيع الارز الكائنه هنالك محتاجة الى التعمير فكشف عنها بمعرفة المهندس الذى فى ذلك الطرف وحيث تبين لهم ان عمارتها تتم بسبعة الاف وتسعمائه قرش زيادة على بعض الاصناف الموجوده واستؤذن من مجلس المشوره الملكيه فى ان يرخص لهم فى تعميرها ولزم ذلك حرر اشعار الى مدير الدقهليه بان يعمرها على مقتضى الكشف عنها ويصرف المبلغ الذى يلزم صرفه من خزينة ادارته ويحضر المهمات اللازمه ويهتم فى ختام العمارة سريعا

لما عرض ان خدمة بيت المال محتاجة الى تعيين معاون من افندية الدرسخانة الملكيه انتخب منهم افندى مقتدر على ادارة المعاونه المذكوره وعين لها وخصصت له شهرية كاقرانه

لما كان على افندى ناظر تشغيل الارز فى دمياط ليس بقادر على ان يحضر المجلس الكائن هنالك فى وقته واستدعى من اهل المجلس المذكور بان يخصص له معاون مقتدر على معاونته فى الاشغال صدرت منهم خلاصة وارسلت الى مجلس المشورة الملكيه طلبا للاذن فى ان يكون نجيب افندى ناظر الحرير فى دمياط سابقا معاونا له وحيث تبين ان نجيب افندى الذى طلبوه مقتدر على معاونة ديوان التشغيل حرر اليهم اشعار بان يجعلوه معاونا للناظر المومى اليه

حوادث المشورة العسكريه

لما تبين مما افاده ارباب مشورة الطب ان الخواجه بريه الاتى من اوربا بقصد خدمة حضرة الخديوى ولى النعم اهل لان يستخدم فى الحكيمخانه برتبة الملازم الثانى ويقيد بخمسمائة قرش اجرة ويخصص له تعيين الملازم الثانى ارسل معاونا الى الحكيمخانه بالمقدار المذكور من الاجرة والتعيين